

สำนวนภาษาอังกฤษ ที่มีถ้อยคำเป็นชื่อบุคคล

รศ.ดร. สมศีล วัฒนวงศ์ ราชบัณฑิต

การสื่อสารด้วยภาษา: ความหมายกับรูปแบบ

ผู้ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศอาจเคยได้ยินนักภาษาศาสตร์ประยุกต์พูดถึงองค์ประกอบที่ซับซ้อนในการเรียนภาษาว่า กว่าจะสื่อสารได้อย่างแท้จริงนั้น นอกจากต้องเรียนรู้ตัวระบบภาษา ยังต้องเข้าใจกระบวนการสื่อสารของมนุษย์ ตลอดจนองค์ประกอบด้านสังคมและวัฒนธรรมเป็นต้น อีกทั้งยังต้องฝึกทักษะในสถานการณ์จริงจนเกิดความคล่องในการใช้ภาษา

เมื่อฟังดูยุ่งยากขนาดนั้น ผู้เรียนบางส่วนอาจเกิดความท้อถอย จึงเกิดคำถามใหม่ ว่า “คนส่วนใหญ่คงไม่ประสงค์จะใช้ภาษาถึงขั้นซ้ำของ อยากทราบว่า ต้องเรียนรู้อะไรบ้างเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ จึงจะพอฟัง-พูด-อ่าน-เขียนในระดับพื้นฐานได้”

ก่อนที่จะตอบคำถามนี้ ก็ต้องมาทบทวนดูว่าตัวภาษาซึ่งเป็นพาหนะในการสื่อสารนั้นใช้งานอย่างไร ซึ่งจะขอสรุปเป็นข้อๆ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การใช้ภาษาเป็นพาหนะในการสื่อสาร หรือ การสื่อสารด้วยภาษา จะต้องดำเนินไปบน 2 ระนาบ (plane) ที่เกี่ยวข้องกันอย่างแนบแน่นและควบคู่กันไปตลอดเวลา คือ ระนาบของความหมาย (meaning) กับระนาบของรูปแบบ (form) หรือที่เรียกให้รัดกุมยิ่งขึ้นว่าระนาบของเนื้อหา (content) กับระนาบของไวยากรณ์ (expression)

รองศาสตราจารย์ ดร. สมศีล วัฒนวงศ์

- อ.บ., อ.ม. ภาษาอังกฤษ (จุฬาฯ); MS, PhD in Linguistics (Georgetown)
- รองศาสตราจารย์ สถาบันภาษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ราชบัณฑิต สำนักศิลปกรรม ประเภทวรรณศิลป์ สาขาวิชาภาษาศาสตร์
- ราชบัณฑิตในคณะราชบัณฑิตที่ปรึกษาชุดปัจจุบัน (พ.ศ. 2550-2552)
- ผู้ช่วยปฏิบัติงานวิชาการของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต) ผู้ทรงคุณวุฒิทางวัฒนธรรม
- เจ้าของคอลัมน์ “ภาษาน่ารู้” ในมติชนสุดสัปดาห์

2. “เนื้อหา” ได้แก่ ความหมายหรือสาร (message) ที่ผู้ส่งสารส่งออก และผู้รับสารรับเข้าอาจเป็นข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความเชื่อ ความเห็น คำถาม คำสั่ง คำเชิญชวน คำขอร้อง ฯลฯ ตลอดจนอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดต่างๆ

ส่วน “ไวยากรณ์” ได้แก่ รูปแบบของภาษาที่ผู้ส่งสารใช้อาศัยเพื่อบรรจุเนื้อหาที่ส่งออก และที่ผู้รับสารใช้อาศัยเพื่อตีความเนื้อหาออกมา

3. เมื่อพูดถึงรูปแบบของภาษา คนส่วนใหญ่มักนึกถึงแต่ “คำ” (word) และ “ประโยค” (sentence) เพราะเป็นหน่วยพื้นฐานที่เห็นได้ชัดที่สุดในการแสดง ความหมาย กล่าวคือ คำ เป็นหน่วยเล็กที่สุดที่เราใช้หมายถึงสิ่งนั้นสิ่งนี้ (เช่น *boy, sit, chair*) ส่วนประโยค เป็นหน่วยเล็กที่สุดที่ใช้สื่อความหมายได้สมบูรณ์ว่าเกิดอะไรขึ้น หรือใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เป็นต้น (เช่น *The boy is sitting on the chair.*)

แต่อันที่จริง รูปแบบของภาษามีความละเอียดมากกว่านั้น โดยแบ่งออกได้เป็นหลายระดับ (level) จากหน่วยย่อยไปหาหน่วยใหญ่ดังนี้

- หน่วยเสียง (phoneme) เป็นหน่วยย่อยที่สุดใช้จำแนกเสียงพูด (speech sound หรือ phone) ที่มีลักษณะหรือคุณสมบัติแตกต่างกัน

เสียงพูดที่เปล่งออกมาแต่ละเสียงส่วนใหญ่จะไม่มี ความหมาย ต่อเมื่อนำหลายๆ เสียงมาประกอบกันเข้าเป็นหน่วยที่ใหญ่ขึ้น จึงจะเริ่มสื่อความหมายได้ เช่น หน่วยเสียง /p/, /e/, /n/ แต่ละเสียงไม่มีความหมายอะไรในตัว ครั้นเมื่อมาเรียงรวมกันเข้าเป็น /pen/ ก็สื่อความหมายได้ว่า “ปากกา” ในภาษาอังกฤษ

เสียงพูดอาจถ่ายทอดเป็นตัวเขียนหากเป็นภาษาที่มีระบบตัวเขียน เช่น /pen/ “ปากกา” ถ่ายทอดเป็นตัวเขียนว่า *pen*

- หน่วยคำ (morpheme) ประกอบด้วยหน่วยเสียงอย่างน้อยหนึ่งหน่วยเสียง เป็นหน่วยย่อยที่สุดที่เริ่มมีความหมาย หน่วยคำบางชนิดก็นำมาใช้เป็นคำได้โดยตรง เช่น *friend* “เพื่อน” และ *quick* “รวดเร็ว” แต่บางชนิดต้องนำมาประกอบกับคำหรือหน่วยคำอื่นก่อน จึงจะนำมาใช้เป็นคำได้ เช่น *-ly* (ใช้เติมท้ายคำนาม เพื่อแปลงเป็นคำคุณศัพท์ เช่น

friendly “เป็นมิตร” หรือใช้เติมท้ายคำคุณศัพท์เพื่อแปลงเป็นคำกริยาวิเศษณ์ เช่น *quickly* “อย่างรวดเร็ว”)

- คำ (word) ประกอบด้วยหน่วยคำอย่างน้อยหนึ่งหน่วยคำ ถือเป็นหน่วยพื้นฐานที่ใช้สื่อความหมายได้โดยอิสระ เช่น *friend* ประกอบด้วยหน่วยคำเดียว, *friendly* “เป็นมิตร” ประกอบด้วย 2 หน่วยคำ คือ *friend* + ปัจจัย *-ly* และ *unfriendly* “อย่างไม่เป็นมิตร” ประกอบด้วย 3 หน่วยคำ คือ อุปสรรค *un-* (ใช้เติมหน้าคำคุณศัพท์เพื่อบอกความปฏิเสธ) + *friendly* ซึ่งประกอบด้วย 2 หน่วยคำ คือ *friend* + *-ly*

- วลี (phrase) ประกอบด้วยคำอย่างน้อยหนึ่งคำ เช่น

- *the smallest boy in my class* เป็น noun phrase
- *may be waiting* เป็น verb phrase
- *very beautiful* เป็น adjective phrase
- *very quickly* เป็น adverb phrase
- *in the corner* เป็น prepositional phrase

- อนุพากย์ (clause) ประกอบด้วยวลีอย่างน้อยหนึ่งวลี เช่น ในประโยคที่ว่า “*I think you’re right.*” *I think ___* เป็น main clause (อนุพากย์หลัก) ส่วน *you’re right* เป็น subordinate clause หรือ subclause (อนุพากย์ย่อย) ประเภท noun clause ทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยา *think* ในอนุพากย์หลัก

- ประโยค (sentence) ประกอบด้วยอนุพากย์อย่างน้อยหนึ่งอนุพากย์ เช่น

- *John stayed home.* เป็นประโยคที่มีอนุพากย์เดียว
- *John stayed home, but Mary went out.* เป็นประโยคที่มี 2 อนุพากย์

- ข้อความ (text) ประกอบด้วยประโยคอย่างน้อยหนึ่งประโยค แต่ส่วนใหญ่มักประกอบด้วยหลายประโยคมารวมกัน โดยมีความสัมพันธ์ทางเนื้อหา และใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการสื่อสารเฉพาะอย่าง เช่น คำเตือน คำสนทนา ปาฐกถา บทความ ฯลฯ ตัวอย่างของข้อความสั้นๆ ซึ่งมีความสมบูรณ์ในตัวมีดังนี้

- *Danger!* (ป้ายเตือนว่ามีอันตรายในบริเวณนั้น เป็นข้อความที่ประกอบด้วยประโยคเดียว

และเป็นประโยคที่มีเพียงคำเดียว แต่ก็สื่อความหมายได้สมบูรณ์ในตัว)

- A: *Coffee?* — B: *Please!* (คำสนทนาถามตอบสั้นๆ ระหว่างบุคคล 2 คน เป็นข้อความที่ประกอบด้วย 2 ประโยค แต่ละประโยคมีเพียงคำเดียว ทั้งข้อความสามารถสื่อความหมายได้สมบูรณ์ในตัวเช่นกัน กล่าวคือบุคคลแรกถามบุคคลที่สองว่าจะดื่มกาแฟไหม บุคคลที่สองก็ตอบรับโดยขอร้องให้บุคคลแรกช่วยจัดหามาให้)

4. การสื่อสารทำได้ 2 ทาง คือ ทางภาษาพูด (oral mode) กับ ทางภาษาเขียน (written mode) รูปแบบของภาษาจึงมีสองลักษณะ คือ รูปแบบที่เป็นภาษาพูด (spoken form) กับ รูปแบบที่เป็นภาษาเขียน (written form)

5. โดยเนื้อแท้แล้ว การสื่อสารด้วยภาษา จึงหมายถึงการที่ผู้ส่งสารนำเนื้อหาหรือสารที่ต้องการสื่อ บรรจุลงในรูปแบบของภาษาด้วยการพูดหรือการเขียน และการที่ผู้รับสารดึงเนื้อหาหรือสารนั้นออกมาจากรูปแบบของภาษาที่รับรู้ได้จากการฟังหรือการอ่าน

6. รูปแบบของภาษาจัดเป็นรหัส (code) ชนิดหนึ่ง กระบวนการส่งสารจึงอาจเรียกว่า การใส่รหัส (encoding) ได้แก่ การพูด (speaking) เมื่อสื่อทางภาษาพูด และการเขียน (speaking) เมื่อสื่อทางภาษาเขียน ส่วนกระบวนการรับสารก็อาจเรียกว่าการถอดรหัส (decoding) ได้แก่ การฟัง (listening) เมื่อสื่อสารด้วยภาษาพูด และการอ่าน (reading) เมื่อสื่อทางภาษาเขียน

7. เมื่อมองในแง่นี้ การแปล (translation) จากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง ก็คือการถอดรหัสจากรูปแบบของภาษาแรก แล้วนำเนื้อหาที่ดึงออกมาได้ไปใส่รหัสในรูปแบบของภาษาที่สองนั่นเอง

8. ผู้ที่สื่อสารด้วยภาษาเดียวกัน ก็ต้องรับรู้และยอมรับเป็นข้อตกลงร่วมกันว่า ถ้าใช้รูปแบบเช่นนั้นเช่นนั้น ก็จะสื่อความหมายเช่นนั้นเช่นนั้น และในทางกลับกัน ถ้าต้องการสื่อความหมายเช่นนั้นเช่นนั้นก็ต้องใช้รูปแบบเช่นนั้นเช่นนั้น การใช้ภาษาเพื่อสื่อสารจึงดำเนินไปบนสองระนาบ คือรูปแบบกับความหมาย ควบคู่กันไปเช่นนั้นโดยตลอด

9. ความหมายทางภาษาแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

- ความหมายระดับคำ (word meaning) หรือเรียกให้รัดกุมยิ่งขึ้นว่า ความหมายระดับศัพท์ (lexical meaning) เช่น เมื่อพูดถึง *cat* ก็หมายถึง “แมว” แต่เมื่อพูดถึง *dog* ก็หมายถึง “สุนัข”

ความหมายระดับคำ ซึ่งครอบคลุมความหมายของหน่วยศัพท์อื่นๆ ด้วย อาจศึกษาค้นคว้าตรวจสอบได้จากหนังสืออ้างอิงประเภทพจนานุกรม (dictionary)

- ความหมายระดับประโยค (sentence meaning) เช่น เมื่อพูดว่า *The dog bit the cat.* ก็หมายถึง “สุนัขกัดแมว” แต่เมื่อพูดว่า *The cat bit the dog.* ก็หมายถึง “แมวกัดสุนัข” ประโยคทั้งสองนี้ใช้คำชุดเดียวกัน (*the dog, bit, the cat*) ใช้โครงสร้างแบบเดียวกัน (subject + verb + object) แต่เรียงลำดับองค์ประกอบต่างกัน (*the dog* เป็นประธานในประโยคแรกแต่เป็นกรรมในประโยคหลัง ส่วน *the cat* เป็นกรรมในประโยคแรกแต่เป็นประธานในประโยคหลัง) ความหมายระดับประโยคจึงแตกต่างกัน

ความหมายระดับประโยคจึงมีนอกเหนือจากความหมายระดับคำ เป็นความหมายที่เกิดจากการนำคำมาประกอบกันเป็นโครงสร้างที่ใหญ่ขึ้น ด้วยเหตุนี้ ความหมายระดับประโยค จึงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความหมายระดับโครงสร้าง (structural meaning)

การจะศึกษาค้นคว้าตรวจสอบความหมายระดับประโยค ต้องอาศัยทั้งพจนานุกรมซึ่งให้ความหมายของคำและหน่วยศัพท์อื่นๆ และตำราไวยากรณ์ (grammar) ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

- ระบบหน่วยคำ (morphology) อธิบายกฎเกณฑ์ทั่วไปที่ว่าด้วยรูปแบบและโครงสร้างของคำ
- วากยสัมพันธ์ (syntax) อธิบายกฎเกณฑ์ทั่วไปที่ว่าด้วยรูปแบบและโครงสร้างของประโยค ตั้งแต่การนำคำมาร้อยเรียงเป็นหน่วยโครงสร้างที่ใหญ่ขึ้น คือ วลี อนุพากย์ และประโยคตามลำดับ

10. หากรูปแบบสัมพันธ์กับความหมายในลักษณะหนึ่งต่อหนึ่ง (one-to-one correspondence) กล่าวคือรูปแบบอย่างเดียวกันใช้สื่อความหมายเดียวกัน และในทางกลับกัน ความหมายอย่างเดียวกันสื่อด้วยรูปแบบ

แบบเดียวกันนั้น ระบบภาษาก็คงจะไม่ซับซ้อนอย่างที่ เป็นอยู่ทุกวันนี้และน่าจะเรียนรู้ได้ง่ายด้วย ไม่ว่าจะ ผู้เรียนจะเป็นเจ้าของภาษาเองหรือคนต่างภาษาก็ตาม

แต่ในความเป็นจริง รูปแบบอย่างเดียวกัน อาจ สื่อได้หลายความหมาย และความหมายอย่างเดียวกัน อาจสื่อด้วยรูปแบบหลายอย่างก็ได้

กรณีแรก: รูปแบบอย่างเดียวกัน สื่อได้หลายความหมาย

- ในระดับคำ เกิดขึ้นจาก 2 สาเหตุ คือ
 - homonymy (การพ้องรูปคำ) เช่น คำนาม *lead* “ตะกั่ว” พ้องรูปกับคำกริยา *lead* “นำ” และคำนาม *lead* “การนำ”
 - polysemy (การที่คำเดียวมีหลายความหมาย) เช่น *solution* อาจหมายถึง “สารละลาย”, “การแก้ไขปัญหา” หรือ “คำตอบ”

- ในระดับประโยค เกิดจากความกำกวมของ โครงสร้าง (structural ambiguity) และมักผนวกด้วยความกำกวมของคำ (lexical ambiguity) ที่ใช้ใน ประโยคด้วย เช่น

Flying planes can be dangerous. อาจสื่อความหมายว่า

- “การขับเครื่องบินอาจอันตรายได้” (*flying* เป็นคำนามที่มาจากกริยา *fly* ส่วน *planes* ในที่นี้เป็นกรรมของกริยา *fly(ing)* หรือ
- “เครื่องบินที่กำลังบินอยู่อาจอันตรายได้” (*flying* เป็นคำคุณศัพท์ที่มาจากกริยา *fly* ในที่นี้ทำหน้าที่ขยายคำนาม *planes*)

กรณีหลัง: ความหมายอย่างเดียวกัน สื่อได้ ด้วยหลายรูปแบบ

- ในระดับคำ เกิดจากคำไวพจน์ (synonym) หรือคำพ้องความหมาย เช่น หากต้องการสื่อความหมายว่า “เขานั่งอยู่บนโซฟา” ก็อาจพูดได้ว่า *He's sitting on the sofa.* หรือ *He's sitting on the couch.* ก็ได้ เพราะ *couch* กับ *sofa* มีความหมายเหมือนกัน หรือเกือบเหมือนกัน

- ในระดับประโยค เกิดจากกรรมวิธีเปลี่ยนแปลง โครงสร้าง ทำให้ประโยคที่ได้มาใหม่สื่อความหมายหลักเหมือนกับประโยคเดิม เช่น

- *Charles Dickens wrote several novels.*

มีความหมายหลักอย่างเดียวกับ *Several novels were written by Charles Dickens.* (ประโยคหลังมีรูปเป็น passive แปลงจากรูป active ในประโยคแรก)

- *Two men were arrested last night.* มีความหมายหลักอย่างเดียวกับ *There were two men arrested last night.* (ประโยคหลังเกิดจากการแปลงรูปจากประโยคแรก โดยใช้โครงสร้าง existential sentence)

กล่าวโดยสรุป ในเมื่อการสื่อสารด้วยภาษาต้องมีทั้งรูปแบบและเนื้อหาควบคู่กันไปเช่นนี้ การจะเรียนภาษาอังกฤษให้พอสื่อสารในชั้นพื้นฐานได้ จึงต้องเรียนรู้ว่า รูปแบบของภาษานั้นๆ มีลักษณะอย่างไร ใช้สื่อความหมายอะไรและอย่างไร และในทางกลับกัน หากต้องการสื่อความหมายเช่นนั้นเช่นนั้น จะต้องใช้รูปแบบอะไรและอย่างไร

จริงอยู่ กระบวนการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในชีวิตจริง ยังมีสิ่งอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่อีกมาก เช่น ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม บริบทที่เป็นสถานการณ์ เหตุการณ์ หรือโอกาสที่ใช้ภาษา และวัตถุประสงค์ การสื่อสาร ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร ฯลฯ แต่สิ่งต่างๆ เหล่านี้แม้จะจำเป็นต้องเรียนรู้ควบคู่กับตัวระบบภาษา ก็ถือว่าเป็นเพียงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการที่ผู้ใช้ภาษาเลือกใช้รูปแบบหนึ่งยิ่งกว่าอีกรูปแบบหนึ่ง (เช่น ใช้คำว่า *children* ในภาษาทั่วไปหรือภาษาแบบแผน แต่ใช้คำว่า *kids* ในภาษาแบบกันเอง) แทนที่ของตัวภาษาที่จะใช้เป็นพาหนะให้สื่อสารได้ก็ยังคงได้แก่ รูปแบบ กับ ความหมายอยู่ดี

“idiom” คืออะไร มีลักษณะอย่างไร

ในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ เรื่อง idiom (สำนวน) ก็เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นชัดถึงความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างรูปแบบกับความหมาย และมักสร้างความยุ่งยากสับสนให้แก่ผู้เรียนมากเป็นพิเศษ เนื่องจากรูปแบบกับความหมายไม่สอดคล้องกัน ผู้ใช้ภาษาไม่อาจอาศัยเพียงกฎเกณฑ์ทั่วไปในเรื่องคำศัพท์กับไวยากรณ์เพื่อที่จะเข้าใจความหมายถ้อยคำที่เป็นสำนวนได้โดยตรง

idiom หมายถึง “กลุ่มคำที่ใช้กันมาจนมีรูปแบบ อยู่ตัวและถือเป็นหน่วยเดียวกัน มักสื่อความหมาย โดยรวมแตกต่างจากความหมายของแต่ละคำในกลุ่ม นั้นมารวมกัน” เช่น *kick the bucket* มีได้หมายความว่า “เตะถึงน้ำ” แต่หมายถึง “ตาย” หรือ *It's raining cats and dogs* ก็มีได้หมายความว่า “ฝนตกเมวๆ หมาๆ” แต่หมายถึง “ฝนตกหนัก”

กลุ่มคำหรือ “โวหาร” ที่เข้าข่ายเป็น “สำนวน” จะมีลักษณะทั่วไปดังนี้

1. สำนวนมักประกอบด้วยถ้อยคำที่ตายตัว (ยกเว้นการเปลี่ยน tense ของกริยา) กล่าวคือไม่อาจใช้ คำอื่นมาแทนคำที่ปรากฏในสำนวนนั้น โดยยังคงความเป็นสำนวนอยู่ เช่น *to paint the town red* “ไปเที่ยวแสวงหาความบันเทิงตามบาร์และคลับต่างๆ” ไม่อาจจะใช้แทนเป็น *to paint the city purple* เพื่อ สื่อความหมายอย่างเดิม แต่ในบางสำนวนอาจมีถ้อย คำที่แตกต่างใช้ทดแทนกันได้บ้าง เช่น *a hard nut to crack* “ปัญหายุ่งยากที่ต้องแก้ไข; คนที่ยากจะรับมือ ด้วย” อาจใช้ว่า *a tough nut to crack* กล่าวคือ ใช้ คำว่า *tough* แทน *hard* ก็ได้ แม้กระนั้นก็มีใช้ว่าผู้ใช้ ภาษาเองจะเลือกใช้คำอื่นใดมาแทน *hard* หรือ *tough* ได้โดยอิสระ

2. สำนวนมักไม่เอื้อที่จะเปลี่ยนลำดับคำ หรือ ดัดแปลงโครงสร้างเพื่อนำไปใช้ร่วมกับโครงสร้างอื่น ในประโยคเดียวกัน เช่น สำนวนว่า *She put her foot in her mouth*. “เธอพูดแบบไม่คิดหน้าคิดหลัง (ทำให้ ผู้ฟังโกรธ ไม่สบายใจ ไม่พอใจ หรือกระอักกระอ่วนใจ)” ไม่อาจแปลงโครงสร้างเป็น *Her foot was put in her mouth*. หรือ *The mouth in which she put her foot was hers*. แต่บางสำนวนอาจแปลงโครงสร้างเป็น passive ได้ เช่น *The FBI kept tabs on radicals*. “ตำรวจ FBI ฝ้าจับตาดูการเคลื่อนไหวของพวกหัว รุนแรง” อาจแปลงโครงสร้างเป็น *Tabs were kept on radicals by the FBI*. หรือ *Radicals were kept tabs on by the FBI*. ก็ได้

3. เมื่อจำแนกตามความหมาย สำนวนแบ่งเป็น 3 กลุ่มย่อย ดังนี้

- pure idiom (สำนวนแท้) คือสำนวนที่ความ หมายโดยรวมแตกต่างจากความหมายของแต่ละคำที่

มาประกอบเป็นสำนวนนั้น เช่น *spill the beans* “เผย ความลับของคนอื่น” มิได้มีอะไรเกี่ยวกับ “ถั่ว”

- semi-idiom (กึ่งสำนวน) คือสำนวนที่ประกอบ ด้วยคำที่สื่อความหมายตามตัวอักษรและคำอย่างน้อย หนึ่งคำที่มีความหมายย่อยมิได้สื่อตามตัวอักษร และ เป็นคำที่จะต้องใช้ร่วมกับคำอื่นๆ ในสำนวนนั้นโดย เฉพาะ เช่น *foot the bill* “ชำระเงินตามที่เรียกเก็บ” ใน ที่นี้ *the bill* “ใบที่เรียกเก็บเงิน; ใบแจ้งหนี้” สื่อความ หมายตามตัวอักษร แต่ *foot* “จ่ายเงิน; ชำระเงิน” มิได้ มีความหมายตามตัวอักษร และจะใช้หมายถึง “จ่าย เงิน; ชำระเงิน” ก็ต่อเมื่อใช้ร่วมกับ *the bill* ในสำนวน นี้เท่านั้น

- literal idiom (สำนวนที่มีความหมายตามตัว อักษร) คือสำนวนที่ประกอบด้วยรูปแบบที่ตายตัวหรือ แทบจะเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เช่น *on foot* “(เดินไป) ด้วย เท้า (คือมิได้ใช้ยานพาหนะ)” แต่ความหมายมิได้ซับซ้อนเหมือนสำนวนแท้หรือกึ่งสำนวน กล่าวคือยัง พอมองเห็นความหมายตามตัวอักษรได้

4. สำนวนหลายสำนวนที่แม้จะมีได้มีความหมาย ตามตัวอักษร แต่ก็ยังสื่อความหมายเชิงอุปลักษณ์ (metaphorical meaning) กล่าวคือ มีความหมายใน เชิงเปรียบเทียบกับสิ่งอื่นที่มีลักษณะบางประการคล้าย กัน ซึ่งผู้ใช้ภาษาสามารถเข้าใจได้โดยไม่ยาก เช่น *to kill two birds with one stone* แปลตามรูปศัพท์ได้ว่า “ฆ่านกสองตัวด้วยหินก้อนเดียว” แต่ใช้พูดถึงการ กระทำอย่างเดียวที่ให้ผลสองต่อ ซึ่งพูดเป็นสำนวนไทย ได้ว่า “ยิงปืนนัดเดียวได้นกสองตัว”

5. สำนวนส่วนใหญ่มิใช่ใช้กันมานานแล้ว จนคนในปัจจุบันไม่อาจทราบแน่ชัดว่าเกิดเป็นสำนวน นั้นๆ ขึ้นมาตั้งแต่เมื่อใด ใครเป็นผู้เริ่มใช้ หรือมีที่มาที่ ไปอย่างไร ด้วยเหตุนี้เอง ความหมายของบางสำนวน จึงแทบจะหาความเชื่อมโยงกับความหมายตามตัว อักษรไม่ได้เลย เช่น *to tell someone where to get off* “บอกออกมาชัดๆ ว่าไม่อาจทนพฤติกรรมที่ไม่ เหมาะสมของอีกฝ่ายได้อีกต่อไป”

ส่วนสำนวนที่ยังสวางถึงต้นตอได้ หากผู้เรียน สามารถทราบถึงประวัติความเป็นมานั้นด้วย ก็ย่อม ช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจดีขึ้น และจดจำสำนวนนั้น ได้ง่ายยิ่งขึ้นอีกด้วย เช่น *white elephant* “สิ่งที่ทำให้

สิ้นเปลืองมาก แต่ใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้” ว่ากันว่าสำนวนนี้ได้มาจากการที่กษัตริย์ไทยในสมัยก่อนพระราชทานช้างเผือกให้แก่ขุนนางที่ทำให้ทรงกริ้ว เพื่อเป็นการลงโทษ เนื่องจากสิ่งที่ดูผิวเผินว่าเป็นรางวัลเพราะเป็นของล้ำค่า กลับกลายเป็นภาระแก่ผู้รับที่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงและดูแลช้างเผือกนั้นเป็นอย่างดี โดยที่ไม่ได้รับประโยชน์อะไรเลย

6. สำนวนบางสำนวนจะมีคติสอนใจด้วย จึงเข้าข่ายที่เป็นสุภาษิต (proverb) เช่น *Waste not, want not.* (ใช้เพื่อเตือนสติว่าหากไม่ใช้สิ่งใดอย่างสุรุ่ยสุร่ายก็จะมีสิ่งนั้นไว้ใช้ในยามจำเป็น)

7. สำนวนที่ใช้บ่อยๆ เช่น *Don't count the chickens before they're hatched.* (ใช้เพื่อเตือนสติว่าอย่าเพิ่งเชื่อมั่นเร็วเกินไปว่าสิ่งที่ดีๆ จะเกิดขึ้นแก่ตน จนกว่าสิ่งนั้นจะเกิดขึ้นจริง) บางครั้งก็อาจพูดแบบย่อๆ ในลักษณะที่รู้จักกัน เช่น อาจพูดเพียงว่า *Don't count the chickens.* แทน *Don't count the chickens before they're hatched.* ก็ได้

8. สำนวนทั้งหมดแม้จะสามารถใช้โวหารธรรมดาทดแทนเพื่อสื่อความหมายอย่างเดียวกัน แต่หากรู้จักใช้สำนวนให้เหมาะแก่กาลเทศะและวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ก็จะช่วยให้อธิบายความหมายได้กระชับรัดกุมและชัดเจนกว่า อีกทั้งยังสร้างสีสันหรือเพิ่มอรรถรสให้แก่การใช้ภาษาด้วย เช่น หากต้องการสื่อความว่า “จ้องตาเขม็งด้วยความโกรธ” ก็อาจใช้ถ้อยคำธรรมดาว่า *to stare angrily at someone* แต่ถ้าพูดเป็นสำนวนว่า *to look daggers at someone* ก็จะสื่อความที่ชัดยิ่งขึ้นว่า “จ้องราวกับจะกินเลือดกินเนื้อ”

วิธีศึกษาสำนวนในภาษาอังกฤษ

เนื่องจากโวหารที่เป็นสำนวนส่วนใหญ่จะสื่อความหมายพิเศษที่แตกต่างจากการนำความหมายของแต่ละคำในโวหารนั้นมารวมกัน ผู้เรียนภาษาอังกฤษจึงต้องเรียนรู้แต่ละสำนวนในลักษณะเดียวกับการเรียนรู้ศัพท์แต่ละคำ ด้วยเหตุนี้ พจนานุกรมภาษาอังกฤษทั่วไป จึงต้องบรรจุสำนวนเข้าไปเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งของระบบคำศัพท์ภาษาอังกฤษด้วย

ความหมายของสำนวนนอกจากจะค้นหาได้จากพจนานุกรมทั่วไปแล้ว ยังตรวจสอบได้จากพจนานุกรม

สำนวนโดยเฉพาะอีกด้วย ซึ่งตามความนิยมในปัจจุบันมักจำแนกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ และมุ่งให้ใช้คู่กันคือ

1. dictionary of phrasal verbs มุ่งรวบรวมสำนวนที่มีโครงสร้างหลักเป็น verb ± direct object ± adverb ± preposition โดยเฉพาะ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- verb + adverb เช่น to come to “เริ่มรู้สึกตัว;ฟื้นคืนสติ”
- verb + direct object + adverb (ซึ่งอาจสับลำดับเป็น verb + adverb + direct object ในกรณีที่กรรมตรงไม่ใช่สรรพนาม) เช่น to turn someone/something down “ปฏิเสธ (ข้อเสนอน)” หรือ to look a word up ↔ to look up a word “ค้นหาความหมายคำ (ในพจนานุกรม)”
- verb + preposition เช่น to look after someone “ดูแล”
- verb + direct object + preposition เช่น to take someone for a fool “เห็นว่าเป็นคนโง่”
- verb + adverb + preposition เช่น to put up with someone “ทน”
- verb + direct object + adverb + preposition เช่น to put someone up for election “ส่งลงสมัครรับเลือกตั้ง”

2. dictionary of idioms มุ่งรวบรวมสำนวนลักษณะอื่นๆ นอกเหนือจากในประเภทแรก อาจเป็นวลีหรือประโยคก็ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- phrase idiom เช่น easy come, easy go ใช้พูดเพื่อบอกว่า สิ่งที่ได้มาโดยง่าย (โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เงินทอง) ก็มักจะหมดสิ้นไปโดยง่ายเช่นกัน
- sentence idiom เช่น You can say that again. ใช้พูดเพื่อแสดงความเห็นด้วยกับสิ่งที่อีกคนหนึ่งพูด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการกล่าวตำนานคติเตียน

พจนานุกรมสำนวนทั้งสองประเภทส่วนใหญ่จะใช้คำแรกในสำนวน (ยกเว้น a, an, the) เป็นคำตั้ง (headword) และเรียงคำตั้งตามลำดับอักษรเหมือน

พจนานุกรมทั่วไป วิธีการจัดเรียงข้อมูลเช่นนี้จึงเหมาะแก่การใช้เป็นหนังสืออ้างอิง กล่าวคือใช้ค้นหาความหมายของสำนวนที่ต้องการทราบความหมายเป็นครั้งๆ ไป

แต่ยังมีพจนานุกรมสำนวนบางฉบับที่นำสำนวนมาจัดกลุ่มตามเนื้อหาที่สัมพันธ์กัน เช่น สำนวนเกี่ยวกับสี (สำนวนที่มีคำว่า *red, yellow, green* ฯลฯ อยู่ด้วย เช่น *to catch somebody red-handed* “จับได้คาหนังคาเขา”, *a yellow-bellied person* “คนขี้ขลาด” และ *to give the green light* “อนุญาต”) สำนวนเกี่ยวกับเวลา (เช่น *to make somebody's day* “ทำให้สุขใจ”) สำนวนเกี่ยวกับคำบอกหรือญาติ (เช่น *Shall I be mother?* “จะให้เสิร์ฟอาหารหรือเครื่องดื่มหรือยัง”) ฯลฯ พจนานุกรมที่จัดเรียงข้อมูลในลักษณะนี้นอกจากจะใช้เป็นหนังสืออ้างอิงแล้ว ยังอาจใช้อ่านเล่นเพื่อความเพลิดเพลินและเพิ่มพูนความรู้พร้อมๆ กันไปอีกด้วย

ในบทความนี้ จะยกสำนวนภาษาอังกฤษที่มีถ้อยคำเป็นชื่อบุคคลมาแสดงให้เห็นเป็นตัวอย่าง “ชื่อบุคคล” ในที่นี้อาจจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ชื่อตัวที่อาจนำมาใช้เป็นชื่อเรียกของคนทั่วไป เช่น *John, Jane, Jack* มิได้เจาะจงว่าเป็นชื่อของคนใดคนหนึ่ง แต่บางสำนวนอาจมีนามสกุลพ่วงมาด้วย หรือมีเฉพาะนามสกุลในบางสำนวน สำนวนประเภทนี้บางสำนวนก็ไม่มีประวัติความเป็นมาที่แน่ชัด พจนานุกรมส่วนใหญ่จึงไม่อาจระบุที่มา

2. ชื่อของเฉพาะบุคคลในประวัติศาสตร์ ศาสนา ตำนาน หรือวรรณคดี สำนวนประเภทนี้จึงมีประวัติความเป็นมา และมักมีเรื่องราวที่น่าสนใจให้ศึกษาประกอบด้วย

สำนวนที่มีถ้อยคำเป็นชื่อบุคคล

□ สำนวน *a plain Jane*

ความหมาย/วิธีใช้ “หญิงที่หน้าตาไม่สะสวย”

ที่มา ไม่พบที่มาที่ชัดเจน แต่น่าสังเกตว่า ที่เป็นชื่อ *Jane* อาจต้องการให้คล้องจองกับคำว่า *plain* ที่อยู่ข้างหน้า ทำนองเดียวกับ *Billy* คล้องจองกับ *Silly* ในสำนวนว่า *a Silly Billy*

ตัวอย่าง *We were all quite surprised that she had won a beauty contest as we had always thought of her as a plain Jane.*

“พวกเราทุกคนประหลาดใจมากว่าเธอชนะการประกวดนางงาม เพราะคิดว่าเธอไม่ใช่คนที่หน้าตาสะสวยอะไรเสมอมา”

□ สำนวน *a nosy Parker*

ความหมาย/วิธีใช้ “คนที่ชอบสอดรู้สอดเห็น เรื่องของคนอื่น”

ตัวอย่าง *As soon as the policeman had left our house, that old nosy Parker from across the street came round to ask what he wanted.* “ทันทีที่ตำรวจออกจากบ้านเราไป เจ้าแก๊งมัจฉันที่อยู่ปากตรังข้ามก็มาถามว่าตำรวจต้องการอะไร”

□ สำนวน *a Paul Pry*

ความหมาย/วิธีใช้ “คนที่สอดรู้สอดเห็น แม้ว่าอาจมิได้มุ่งร้ายอะไร”

ที่มา *Paul Pry* เป็นชื่อตัวละครตัวเอกในนิยายตลกของ John Poole (1786–1872) ส่วนคำว่า *pry* เป็นกริยา มีความหมายว่า “สอดรู้สอดเห็น” เช่น *to pry into the personal affairs of others* “สอดรู้สอดเห็นเรื่องส่วนตัวของผู้อื่น”

ตัวอย่าง *He poked his head forward like a born Paul Pry, put out his hand and said ‘Won't you sit down?’* “เขายื่นหน้าออกมาเหมือนคนสอดรู้สอดเห็นโดยก้ามนิดผายมือ ออก แล้วพูดว่า ‘ไม่นั่งก่อนหรือ’ ”

□ สำนวน *a smart Alec*

ความหมาย/วิธีใช้ “คนอวดรู้ คิดว่าเก่งกว่าคนอื่น และพยายามพิสูจน์ให้เห็นเช่นนั้น”

ตัวอย่าง *He's such a smart Alec—he thinks he knows everybody else's jobs better than they do themselves.* “เขาช่างอวดรู้เสียจริง เขาคิดว่าตัวเองรู้งานของคนอื่นหมดดียิ่งกว่าเจ้าตัวเสียอีก”

- **สำนวน a clever Dick**
ความหมาย/วิธีใช้ “คนที่รู้ฉาบฉวย ชอบจับผิดผู้อื่น แสดงตนว่าฉลาดกว่าเขา” มักใช้เป็นคำตำหนิ ความหมายคล้าย a smart Alec
ตัวอย่าง I never claim to be an expert and I certainly don't consider myself a clever Dick. “ผมไม่เคยอ้างว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญ และก็ไม่ได้ถือว่าคุณเป็นคนฉลาด”

- **สำนวน a proper Charlie**
ความหมาย/วิธีใช้ “คนโง่; คนที่ดูเหมือนว่าเป็นคนโง่”
ตัวอย่าง You must have felt a proper Charlie. “คุณคงรู้สึกมาแล้วว่าตัวเองโง่ละสิ”

- **สำนวน an honest Joe**
ความหมาย/วิธีใช้ “คนซื่อสัตย์ธรรมดาสามัญที่ไม่มีอะไรน่าสนใจเป็นพิเศษ”
ตัวอย่าง He's just an honest Joe trying to make ends meet. “เขาเป็นแค่คนซื่อสัตย์ธรรมดาๆ คนหนึ่งที่หาเช้ากินค่ำ”

- **สำนวน a silly Billy**
ความหมาย/วิธีใช้ “คนโง่”
ที่มา Billy เป็นสมญาของพระเจ้า William IV แห่งอังกฤษ (ครองราชย์ปี ค.ศ. 1830-1837) ซึ่งเป็นผู้ที่กล่าวขานกันว่าไม่ค่อยฉลาดนัก
ตัวอย่าง The silly Billies in the Ministry! “พวกเงี้ยงในกระทรวง” • He was just teasing you. Now stop crying and don't be such a silly Billy. “เขาแค่แหย่เธอเล่น อ้าว หยุดร้องให้ได้แล้ว อย่าทำตัวเป็นเด็กโง่ไปหน่อยเลย”

- **สำนวน a simple Simon**
ความหมาย/วิธีใช้ “คนโง่ที่หลงเชื่อง่ายหรือถูกหลอกได้ง่าย”
ที่มา Simple Simon เป็นชื่อตัวละครใน nursery rhyme ของอังกฤษ อันเป็นเพลงหรือบทกลอนสั้นๆ สำหรับเด็กๆ ใช้ร้องเล่น ที่แต่ง

ขึ้นในราวกลางศตวรรษที่ 18 ความว่า Simple Simon met a pieman / Going to the fair / Says Simple Simon to the pieman / “Let me taste your ware.”

ตัวอย่าง You should have come up with a more credible explanation. I'm no simple Simon. “คุณน่าจะหาคำอธิบายที่น่าเชื่อถือกว่านี้มา ผมไม่ใช่คนที่จะโดนหลอกง่ายๆ นะ”

- **สำนวน an Aunt Sally**
ความหมาย/วิธีใช้ “คนหรือสิ่งอันเป็นที่หัวเราะเยาะหรือใช้ระบายนามโกรธ; เป้าโจมตี”
ที่มา Aunt Sally เดิมเป็นชื่อเกมปาเป้าที่มีรูปศีรษะผู้หญิงเสียบบนแท่งไม้ ผู้ที่ใช้ลูกบอลปาถูกก็จะได้รับรางวัล
ตัวอย่าง Before school begins the Education Minister often becomes everybody's favourite Aunt Sally. “ก่อนโรงเรียนเปิด รัฐมนตรีศึกษา มักกลายเป็นเป้าที่ทุกคนชอบโจมตี”

- **สำนวน a doubting Thomas**
ความหมาย/วิธีใช้ “คนที่สงสัย จะไม่ยอมเชื่ออะไรจนกว่าจะให้เห็นกับตาตนเอง”
ที่มา Thomas เป็นชื่อสาวกคนหนึ่งในสิบสองคนของพระเยซู ผู้ซึ่งไม่เชื่อว่าพระเยซูจะฟื้นคืนชีพ จนกระทั่งได้เห็นรอยตะปูที่ตรึงพระองค์เข้ากับไม้กางเขนบนหัตถ์ของพระองค์
ตัวอย่าง The workers have all been paid a month's wages, which will make Christmas a good deal brighter for them and confound doubting Thomases like me. “พวกคนงานทุกคนต่างได้รับค่าแรงหนึ่งเดือนไปแล้ว ซึ่งจะทำให้คริสต์มาสสดใสขึ้นอีกมากสำหรับพวกเขา และทำให้พวกซี้ระแวงสงสัยอย่างผมประหลาดใจด้วย”

- **สำนวน a peeping Tom**
ความหมาย/วิธีใช้ “คนที่ชอบแอบดูผู้อื่น โดย

เฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่บุคคลนั้นๆ กำลังทำอะไรที่เป็นส่วนตัวในเคสสถานของตน เช่น ขณะกำลังเปลี่ยนผ้า; นักถ้ำมอง”

ที่มา Lady Godiva (ตายปีค.ศ. 1080) ภริยาของ Leofric ซึ่งเป็น Earl แห่ง Mercia ยอมเปลี่ยนผ้าขี่ม้าไปในย่านร้านค้าของเมือง Coventry เพื่อทำตามเงื่อนไขข้อเสนอของสามีว่าจะยอมลดภาษีให้แก่ราษฎร ครั้งนั้น ราษฎรต่างพากันปิดประตูหน้าต่างเพื่อมิให้นางต้องเสื่อมเสียเกียรติ มีแต่ชายผู้หนึ่งชื่อ Tom เพียงคนเดียวที่คอยแอบดู ในที่สุดก็ต้องตาบอดเพราะถูกลงโทษ ชื่อนี้จึงกลายมาเป็นสำนวนเพื่อหมายถึง “นักถ้ำมอง”

ตัวอย่าง *I know how it may have looked like to you, but I'm no peeping Tom.* “ผมรู้ว่าคุณอาจจะคิดอย่างไรกับสิ่งที่ปรากฏแก่สายตาคุณ แต่ผมไม่ใช่ นักถ้ำมองหรอกนะ”

□ **สำนวน John Doe**

ความหมาย/วิธีใช้ “(1) คนทั่วไป; (2) ชายที่ไม่ทราบชื่อ หรือไม่ประสงค์จะระบุชื่อ”

ที่มา John Doe เป็นชื่อที่ทางการสหรัฐอเมริกาใช้ในเอกสารกฎหมาย หรือการดำเนินคดีในศาล; ถ้าเป็นผู้หญิง จะใช้ว่า Jane Doe

ตัวอย่าง (1) *Any John Doe can have a web site nowadays.* “ทุกวันนี้ใครๆ ก็มีเว็บไซต์ได้” (2) *The patient was referred in court documents as John Doe.* “ผู้ป่วยระบุชื่อในเอกสารของศาลว่า John Doe”

□ **สำนวน Joe Bloggs; Fred Bloggs; Joe Schmo; Joe Q. Public**

ความหมาย/วิธีใช้ “คนทั่วไป” สองชื่อแรกใช้ในภาษาอังกฤษ สองชื่อหลังใช้ในภาษาแบบอเมริกัน ในภาษาแบบอเมริกัน อาจได้ยินชื่ออื่นๆ ในทำนองนี้ ที่สื่อความหมายว่า “คนทั่วไป” เช่น *Joe Blow, Joe Average* หรือ *John Q. Public* บางทีก็มีการตั้งนามสกุลเพื่อสะท้อนอาชีพหรือคุณลักษณะเฉพาะอย่างของบุคคล

เช่น *Joe Businessman* (นักธุรกิจทั่วไป)

ตัวอย่าง *The problem for a writer is getting Joe Bloggs to buy his books.* “ปัญหาของนักเขียนก็คือทำให้คนทั่วไป ไปซื้อหนังสือที่เขาเขียน” • *It's up to John Q. Public to go to the polling stations and vote.* “ขึ้นอยู่กับประชาชนจะไปยังหน่วยเลือกตั้งแล้วลงคะแนนเสียง” • *I wouldn't recognize him if I saw him again. He was just kind of Joe Businessman, you know, wearing a suit and tie, and carrying a briefcase.* “ผมคงจำเขาไม่ได้หากพบเขาอีก เขาก็เหมือนเป็นนักธุรกิจทั่วไปคนหนึ่ง ใส่สูท ผูกไท ถือกระเป๋าเอกสาร”

□ **สำนวน a Johnny-come-lately**

ความหมาย/วิธีใช้ “คนใหม่ของบริษัท”

ตัวอย่าง *Although she's a Johnny-come-lately on the board, she's quite efficient in publicity.* “แม้ว่าเธอจะเป็นคนใหม่ในคณะกรรมการบริษัท แต่เธอก็มีประสิทธิภาพในเรื่องการประชาสัมพันธ์”

□ **สำนวน Johnny-on-the-spot**

ความหมาย/วิธีใช้ “คนที่พร้อมที่จะทำ โดยเฉพาะการช่วยเหลือผู้อื่น”

ตัวอย่าง *This guy had gotten a flat tyre, and there I was, Johnny-on-the-spot with my tools in the back of the car.* “หมอนี้เกิดยางแบนขึ้นมา และผมก็อยู่ตรงนั้น พร้อมที่จะช่วยเหลือเขาด้วยชุดเครื่องมือที่อยู่ท้ายรถ”

□ **สำนวน a Jekyll and Hyde**

ความหมาย/วิธีใช้ “คนที่มีบุคลิกสองอย่างที่ตรงข้ามกัน ด้านดีกับด้านร้าย”

ที่มา ชื่อนี้มาจากหนังสือ *The Strangest Case of Dr. Jekyll and Mr. Hyde* ของ R. L. Stevenson ในเรื่องนี้ Dr. Jekyll ค้นพบยาตัวหนึ่งที่ทำให้ตนเองกลายเป็นอีกคนหนึ่งคือ Mr. Hyde ซึ่งรวมเอาความชั่วร้ายของ Dr. Jekyll

ไว้ทั้งหมด

ตัวอย่าง *Many women find out all too soon that their man is a Jekyll and Hyde, switching from charm to rage in a matter of minutes.* “ผู้หญิงหลายคนมาพบในเวลาอันไม่ช้าเลยว่าสามีของตนมีสองบุคลิกที่ตรงข้ามกัน เปลี่ยนจากอ่อนหวานเป็นโกรธเคืองในเวลาชั่วไม่กี่นาที”

□ **สำนวน a Job’s comforter**

ความหมาย/วิธีใช้ “คนที่พยายามปลอบใจคนอื่น แต่กลับทำให้รู้สึกแย่ลง”

ที่มา Job เป็นชื่อบุคคลในคัมภีร์ไบเบิล เป็นคนที่มีความไม่เต็มใจในหลายประการ

ตัวอย่าง *She’s really a Job’s comforter. She keeps telling me I’m going to die soon anyway so I shouldn’t worry about anything.* “หล่อนช่างปลอบใจได้เก่งจริงๆ นะ แต่บอกฉันถึงอย่างไรฉันก็จะตายอยู่รอมร่อแล้ว จึงไม่ควรกังวลอะไรทั้งสิ้น”

□ **สำนวน to hoist the Jolly Roger**

ความหมาย/วิธีใช้ “ขัดขืนผู้มีอำนาจรัฐ; ตี้อ่าง”

ที่มา Jolly Roger เป็นชื่อธงโจรสลัด ลักษณะเป็นธงสีดำ รูปหัวกะโหลกกระดูกไขว้

ตัวอย่าง *Some of the government employees decided to hoist the Jolly Roger and went on strike.* “พนักงานราชการบางส่วนตัดสินใจตี้อ่างและหยุดงานประท้วง”

□ **สำนวน before you/one can/could say Jack Robinson** (ใช้ *could* เมื่อพูดถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต)

ความหมาย/วิธีใช้ “ชั่วพริบตาเดียว; ชั่วครู่; ชั่วประเดี๋ยว”

ตัวอย่าง *These days, when someone dies, the funeral directors come take the body away before you can say Jack Robinson.* “ทุกวันนี้ เมื่อมีใครตาย สัปเหร่อ

จะมานำศพไปในเวลาเพียงชั่วพริบตาเดียว”

□ **สำนวน I’m all right, Jack** (อาจเปลี่ยนประธานและกริยา เป็น *you’re all right, Jack* หรือ *he’s all right, Jack* เป็นต้น)

ความหมาย/วิธีใช้ ใช้กล่าวตำหนิตนคติของคนที่ไม่สนใจว่าคนอื่นจะมีปัญหาอะไรตราบเท่าที่ตนเองไม่ได้รับผลกระทบหรือเดือดร้อน

ตัวอย่าง *You’ve got a pay rise—you’re all right Jack, so I suppose you don’t want to hear about anyone else’s problems.* “คุณได้ขึ้นเงินเดือน ก็สบายแล้วนี่ ผมคิดว่าคุณคงไม่อยากฟังปัญหาของคนอื่น”

□ **สำนวน to keep up with the Joneses**

ความหมาย/วิธีใช้ “พยายามเสาะแสวงหาทรัพย์สินใหม่ๆ หูๆ แพงๆ ตามอย่างผู้อื่น เพื่อไม่ให้หน้าหยงหน้า”

ที่มา Keep up with the Joneses เป็นชื่อคอลัมน์การ์ตูนโดยศิลปินผู้ใช้ชื่อว่า Pop ในหนังสือพิมพ์ *New York Globe* เมื่อปีค.ศ. 1913

ตัวอย่าง *I hear that they’ve just bought a Mercedes. I suppose they’re trying to keep up with the Joneses.* “ได้ยินว่าพวกเขาเพิ่งซื้อรถเบนซ์มาคันหนึ่ง คิดว่าพวกเขาคงจะพยายามไม่ให้หน้าหยงหน้าใคร”

□ **สำนวน every Jack has his Jill**

ความหมาย/วิธีใช้ “ชายทุกคนย่อมมีหญิงผู้เป็นเนื้อคู่ของตน หากรู้จักเสาะหา”

ที่มา Jack กับ Jill เป็นตัวละครใน nursery rhyme ของอังกฤษ อันเป็นกลอนสำหรับเด็กๆ ไว้ท่องเล่น บทแรกมีอยู่ว่า *Jack and Jill went up the hill / To fetch a pail of water. / Jack fell down and broke his crown / And Jill came tumbling after.* บ้างสันนิษฐานว่า ที่มาของชื่อ Jack and Jill มีนัยทางการเมือง กล่าวคือ ใช้หมายถึง Empson และ Dudley รัฐมนตรีสองคนในสมัยพระเจ้า Henry VII ซึ่งถูกประหาร

ไม่นานหลังจากที่พระเจ้า Henry VIII ขึ้นครองราชย์ แทน แต่บ้างก็สันนิษฐานว่า เรื่อง Jack and Jill ได้ต้นเค้ามาจากนิทานทาง Scandinavian เรื่องเด็ก 2 คน ชื่อ Hjukki กับ Bill ถูกพระจันทร์ลักตัวไปขณะไปตักน้ำ ในอเมริกา มีงานเลี้ยงที่ว่าที่คู่บ่าวสาวจัดขึ้นให้เพื่อนๆ ทั้งชายและหญิงมาร่วมสนุกกัน เรียกว่า *Jack and Jill party*

ตัวอย่าง *Don't worry about your son. Every Jack has his Jill.* “ไม่ต้องห่วงลูกชายคุณหรอก ชายทุกคนย่อมมีเนื้อคู่ของตน”

- **สำนวน (1) a Jack of all trades; (2) a Jack of all trades หรือ a Jack of all trades and a master of none**

ความหมาย/วิธีใช้ “(1) คนที่ทำได้สารพัดอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งาน; (2) คนที่ทำได้สารพัดอย่าง แต่ไม่ชำนาญจริงสักอย่าง”

ที่มา Jack เป็นชื่อเล่นใช้เรียกแทนชื่อ John ต่อมาใช้ในความหมายว่า “คนทั่วไป” แล้วความหมายหดแคบลงเป็น “ชายหนุ่ม” คำนี้ยังนำมาใช้หมายถึงอุปกรณ์หลายชนิดที่ใช้เป็นเครื่องทุ่นแรงของคน เสมือนหนึ่งเป็นผู้ช่วย และใช้หมายถึง “คนงาน” ได้ด้วย โดยเฉพาะคนงานที่สามารถทำงานจิปาละ เช่น ไฟฟ้า ประปา ทาสี

ตัวอย่าง (1) *Our handyman is a Jack of all trades. He can fix anything.* “ช่างของเราเป็นสารพัดช่าง ไม่ว่าจะอะไรก็ซ่อมเป็น” (2) *I believe in specialization. Many photographers are Jacks of all trades and masters of none.* “ผมเชื่อเรื่องความชำนาญ เฉพาะด้าน ช่างภาพหลายคนทำได้สารพัดอย่าง แต่ไม่เก่งจริงสักอย่าง”

- **สำนวน All work and no play makes Jack a dull boy หรือ all work and no play**

ความหมาย/วิธีใช้ “คนที่เอาแต่ทำงานไม่ยอมพักผ่อนเสียบ้างย่อมทำให้ชีวิตน่าเบื่อ และงานที่ทำก็มีคุณภาพด้อยลงด้วย”

ตัวอย่าง *That boy is too wrapped up in his books. All work and no play isn't good for anyone.* “เด็กคนนั้นมัวขลุกอยู่กับหนังสือจนเกินไป การเอาแต่เรียนแล้วไม่ยอมเล่นเสียเลยย่อมไม่เป็นผลดีแก่ใคร”

- **สำนวน to rob Peter to pay Paul**

ความหมาย/วิธีใช้ “ยืมเงินของคนหนึ่งไปใช้หนี้อีกคนหนึ่ง (ซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง เพราะยังเป็นหนี้เหมือนเดิม); นำเงินที่มุ่งใช้ในเรื่องหนึ่งไปใช้อีกเรื่องหนึ่ง”

ที่มา Peter กับ Paul เป็นชื่อของนักบุญในศาสนาคริสต์ (St. Paul กับ St. Peter) ซึ่งมีการรำลึกถึงในวันเดียวกัน (29 มิถุนายน)

ตัวอย่าง *Taking money out of the hospital's budget for this is simply robbing Peter to pay Paul.* “การนำเงินจากงบของโรงพยาบาลมาใช้เพื่อการนี้ก็แค่ใช้เงินจากกระเป๋าซ้ายไปจ่ายแทนกระเป๋าขวา (ไม่มีอะไรดีขึ้นเลย)”

- **สำนวน Tom, Dick and Harry**

ความหมาย/วิธีใช้ “คนทั่วไป; คนที่ไม่สลักสำคัญอะไร”

ที่มา ในวรรณกรรมของ Shakespeare เรื่อง Henry IV (แต่งเมื่อปี ค.ศ. 1598) มีปรากฏวลีว่า Tom, Dick and Francis ใช้ในความหมายว่า “คนธรรมดาสามัญ” เนื่องจากทั้งสามชื่อเป็นชื่อที่คนอังกฤษนิยมใช้กันทั่วไป ต่อมาชื่อ Harry กลายมาเป็นที่นิยม จึงนำมาใช้แทนชื่อ Francis ดังที่ใช้ในสำนวนปัจจุบัน

ตัวอย่าง *I'm not going out with any Tom, Dick and Harry. If Ronald doesn't invite me, I won't go out at all.* “ฉันจะไม่ออกไปกับใครก็ได้ ถ้าโรนัลด์ไม่เชิญ ฉันก็ไม่ออกไปเลย”

- **สำนวน the real McCoy**

ความหมาย/วิธีใช้ “ของจริงแท้แน่นอน, ของจริงที่มีคุณค่าราคา มีใช้ของถูกๆ ที่ลอกเลียนแบบ” มักใช้พูดถึงคนหรือสินค้าโดยเฉพาะเหล่า

ที่มา Kid McCoy เป็นนักมวยอเมริกัน เคยเป็นแชมป์รุ่น welterweight ชื่อจริงคือ Norman Selby (1873–1940) ที่ต้องเรียกว่า the real McCoy ก็เพื่อให้ต่างจากนักมวยคนอื่นที่ใช้ชื่อซ้ำกันเพราะแอบอ้างหรือสวมรอยว่าเป็นตัวจริง

ตัวอย่าง *Many of them aren't folk-singers at all. They simply copy the style, but they're not the real McCoy.* “นักร้องพวกนี้ส่วนใหญ่ไม่ใช่ร้องเพลงพื้นบ้านเลย พวกเขาแค่เลียนแบบสไตล์การร้อง แต่ไม่ใช่ของแท้”

□ **สำนวน John Hancock**

ความหมาย/วิธีใช้ “ลายมือชื่อ; ลายเซ็น”

ที่มา John Hancock มาจากชื่อบุคคลที่ลงนามเป็นคนแรกในคำประกาศอิสรภาพของอเมริกาเมื่อปี ค.ศ. 1776 เป็นลายมือชื่อที่เส้นหนาๆ เห็นชัดๆ จึงกลายมาเป็นสำนวนพูดเพื่อหมายถึง “ลายมือชื่อ” ในเวลาต่อมา

ตัวอย่าง *Put your John Hancock on the last page, and we'll be finished with all the formalities.* “เซ็นชื่อคุณในหน้าสุดท้าย แล้วขั้นตอนที่เป็นพิธีการทั้งหลายแหล่ก็เป็นอันเสร็จสิ้น”

□ **สำนวน elementary, my dear Watson**

ความหมาย/วิธีใช้ “ของง่าย ๆ; ของกล้วยๆ”

ที่มา Watson หรือ Dr Watson เป็นชื่อตัวละครในนิยายนักสืบ Sherlock Holmes ของ Sir Arthur Conan Doyle ซึ่งตีพิมพ์เผยแพร่ในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 หมอ Watson เป็นทั้งเพื่อนและผู้ช่วยของ Holmes วลีที่นำมาใช้เป็นสำนวนนี้ไม่ปรากฏว่าคิดมาจากนิยายตอนใด เพียงแต่อุปโลกน์ว่าเป็นคำพูดของยอดนักสืบผู้นี้เท่านั้น

ตัวอย่าง *‘But how are we going to cross the river?’ ‘Elementary, my dear Watson; we simply build a raft.’* “ ‘แต่เราจะข้ามแม่น้ำได้อย่างไรเล่า’ ‘ของง่าย ๆ ก็แค่ต่อแพเท่านั้น’ ”

□ **สำนวน Achilles' heel**

ความหมาย/วิธีใช้ “จุดอ่อนที่อาจนำไปสู่ความพินาศหรือหายนะ; จุดมรณะ”

ที่มา Achilles เป็นชื่อวีรบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดในสงครามเมือง Troy ในนิยายเรื่อง *Iliad* ของ Homer กวีกรีกโบราณ Achilles เป็นบุตรของนางอัปสรชื่อ Thetis กับ Peleus กษัตริย์แห่ง Thessaly ตอนที่ Achilles ยังเป็นเด็กทารก มารดาของ Achilles ปรารถนาให้บุตรของตนเป็นอมตะ จึงนำตัว Achilles ไปชุบตัวในแม่น้ำ Styx อันเป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ แต่เนื่องจากมารดาจับสันเท้าข้างหนึ่งของ Achilles ไว้ ในขณะที่จุ่มตัวทารก บริเวณสันเท้านั้นจึงมิได้สัมผัสกับน้ำศักดิ์สิทธิ์ ทำให้กลายเป็นจุดมรณะของ Achilles ในเวลาต่อมา เพราะระหว่างทำสงครามกับกรุง Troy ได้ถูกฝ่ายศัตรูคือ Paris แห่งเมือง Troy ใช้ธนูอาบยาพิษยิงใส่และเสียชีวิตไปในที่สุด

ตัวอย่าง *I'm an A student in maths and science, but English is my Achilles' heel.* “ผมเป็นนักเรียนระดับเกรด A ในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ แต่ภาษาอังกฤษเป็นจุดอ่อนของผม”

□ **สำนวน Herculean tasks; Herculean efforts**

ความหมาย/วิธีใช้ “งานที่ยากเย็นแสนเข็น; ความเพียรพยายามที่ยิ่งยวด”

ที่มา *Herculean* เป็นรูปคุณศัพท์ของ Hercules อันเป็นชื่อโรมันของวีรบุรุษผู้ทรงพลัง (ชื่อกรีกคือ *Heracles*) Hercules ต้องทำงานหนัก 12 อย่าง (the twelve labours of Hercules) ให้ลู่วงเพื่อให้เทพเจ้า Apollo คลายพิโรธ (เช่น ล้างคอกวัวของ Augeus กษัตริย์แห่ง Elis ซึ่งมีวัวถึง 3,000 ตัว และมีได้ล้างมานาน 30 ปี แต่ Hercules ต้องล้างให้ได้ภายในวันเดียว จึงอาศัยพละกำลังเปลี่ยนเส้นทางของแม่น้ำ Auphaeus กับแม่น้ำ Peneus เพื่อทอดน้ำมาใช้ล้างได้สำเร็จ) งานที่ยากเย็นแสนเข็นต้องใช้แรงงานหรือความพยายามอย่างมาก ซึ่งมักเป็น

งานนำสะอิดสะเอียนหรือน่าเบื่อหน่าย จึงเปรียบเสมือนงานหนักของ Hercules

ตัวอย่าง *The whole family now faced the Herculean task of cleaning out the attic. “ที่นี่คนทั้งครอบครัวก็ต้องเผชิญกับงานหนักหน่วงยิ่ง ในการทำความสะอาดห้องใต้หลังคาให้หมดจด”*

□ **สำนวน a David and Goliath situation**

ความหมาย/วิธีใช้ “สถานการณ์ที่ฝ่ายหนึ่งเสียเปรียบอีกฝ่ายหนึ่งอย่างไม่อาจที่จะเปรียบกันได้เลย”

ที่มา เรื่อง David กับ Goliath มีมาในคัมภีร์ไบเบิล Goliath เป็นตัวแทนของฝ่าย Philistia ที่ทำสงครามกับ Jerusalem ได้ทำให้ฝ่ายตรงข้ามส่งผู้กล้ามาประลองกันตัวต่อตัว จะได้ยุติศึกของทั้งสองฝ่ายในการสู้กันเพียงคนเดียว ปรากฏว่า Goliath ถูกฆ่าด้วยหินเพียงก้อนเดียวที่ David ยิงใส่ Goliath เป็นยักษ์ปึกหลัน ในขณะที่ David เป็นเพียงชายหนุ่มเอบางร่างน้อยจึงกลายเป็นที่มาของสำนวนนี้เมื่อต้องการพูดถึงการต่อสู้หรือแข่งขันที่ทั้งสองฝ่ายมีกำลังแตกต่างกันมาก

ตัวอย่าง *How can you possibly compete with the shop across the road? They have a hundred times more capital than you. It's like a David and Goliath situation. “คุณจะไปสู้กับร้านตรงข้ามนั้นได้อย่างไรกัน เขามีเงินทุนมากกว่าคุณตั้งร้อยเท่า ก็เหมือนกับเรื่อง David สู้กับ Goliath นั่นแหละ”*

□ **สำนวน Pandora's box; open Pandora's box**

ความหมาย/วิธีใช้ “ต้นเหตุของปัญหาหรือความยุ่งยากอันมิได้คาดคิดมาก่อนที่เกิดตามมามากมาย”

ที่มา Pandora เป็นชื่อหญิงงามในเทพนิยายกรีกโบราณที่ทวยเทพสร้างขึ้นมาเพื่อลวงโทษมนุษยชาติ เนื่องจาก Prometheus ไปขโมยไฟจากสรวงสวรรค์ Zeus ซึ่งเป็นเทพเจ้าสูงสุด

ได้มอบกล่องให้ Pandora มาใบหนึ่ง โดยกำชับว่าห้ามเปิดเด็ดขาด แต่พอ Zeus คล้อยหลังไป Pandora ก็เปิดกล่องออกด้วยความอยากรู้อยากเห็น ทำให้ปัญหาความยุ่งยากต่างๆ หลุดออกมามากมาย สิ่งสุดท้ายที่เหลืออยู่ แต่ติดอยู่ใต้ฝากล่องก็คือ Hope หรือ “ความหวัง” (สื่อความเป็นนัยว่ามนุษยชาติยังมีความหวังอยู่ว่าปัญหาต่างๆ อาจเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น) ดังนั้น สิ่งใดก็ตามที่ดูผาดๆ เหมือนไม่เป็นอันตราย แต่เมื่อไปเปิดประเด็นหรือแตะต้องเกี่ยวข้องกับเข้า กลับก่อให้เกิดความยุ่งยากวุ่นวายตามมาอย่างคาดคิดไม่ถึง จึงเรียกว่า Pandora's box สำนวนนี้บางทีก็ใช้ร่วมกับคำกริยาว่า open “เปิด” เป็น *open Pandora's box*

ตัวอย่าง *The senate investigation turned out to be a Pandora's box for the administration. “การไต่สวนของวุฒิสภาครั้งนี้กลับกลายเป็นสร้าง ความยุ่งยากให้แก่ฝ่ายรัฐบาลมากมาย”*

• *Raising the issue of a new tax opened a real Pandora's box of related economic problems. “การหยิบยกปัญหาภาษีใหม่ขึ้นมาทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องซึ่งมิได้คาดคิดมาก่อนตามมาอย่างมากมาย”*

□ **สำนวน Socratic method**

ความหมาย/วิธีใช้ “วิธีการแบบ Socrates หมายถึงวิธีการสืบเสาะหาความรู้อย่างเป็นระบบโดยครูตั้งคำถามให้ผู้เรียนคิดหาคำตอบเอง”

ที่มา Socratic เป็นรูปคุณศัพท์ของ Socrates ซึ่งเป็นชื่อปรัชญาเมธีกรีกโบราณ ในยุคศตวรรษที่ 5 ก่อนคริสต์ศักราช Socrates มิได้แต่งหนังสืออะไรไว้เอง แต่ที่คนรุ่นหลังรู้จักและทราบเรื่องราวก็เพราะผลงานของศิษย์เอกคือ Plato ซึ่งเป็นปรัชญาเมธีเช่นกัน Socrates มีชื่อเสียงในเรื่องวิธีการสอนลูกศิษย์ และมีชื่อปรากฏในคำที่เป็นสำนวนหลายคำ นอกเหนือจาก Socratic method ยังมี Socratic induction “การอุปนัยแบบ Socrates หมายถึงการระล่อมให้ผู้เรียนไป

ถึงข้อสรุปที่เป็นหลักการทั่วไป ด้วยการถามตอบ ไปที่ละซีกจากประเด็นย่อย” และ Socratic irony “การแสวงงแบบ Socrates หมายถึงการที่ครูแสวงงเป็นไม่รู้ แล้วซักถามผู้เรียนอย่างมีชั้นเชิง ให้ผู้เรียนมองเห็นข้อผิดพลาดในกระบวนการหาความรู้ของตน”

ตัวอย่าง *The professor fascinated some students but annoyed others with her Socratic method of teaching, which required them to listen, think and participate in class.* “อาจารย์ทำให้นักศึกษาบางส่วนรู้สึกที่ง แต่บางส่วนรู้สึกรำคาญ ด้วยวิธีการสอนแบบซักไซ้ ที่ให้นักศึกษาฟัง คิด และร่วมอภิปรายในชั้นเรียน”

- **สำนวน Platonic relation; Platonic love**
ความหมาย/วิธีใช้ “ความสัมพันธ์หรือความรักที่ไม่มีความใคร่ทางเพศเข้าไปเกี่ยวข้อง”

ที่มา Platonic เป็นรูปคุณศัพท์ของ Plato ซึ่งเป็นชื่อปรัชญาเมธีกรีกโบราณ ศิษย์เอกของ Socrates ทั้ง Socrates และศิษย์ทุกคนล้วนเป็นผู้ชาย มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน แต่ไม่มีความรักใคร่ทางเพศระหว่างกันเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ความสัมพันธ์หรือความรักในลักษณะนี้จึงเป็นที่มาของสำนวนนี้ดังที่ใช้ในปัจจุบัน แต่มักใช้หมายถึงความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม

ตัวอย่าง *It's like Platonic friendships ... you can get on really well with someone, but if you tried to live together it wouldn't last.* “ก็คล้ายกับมิตรภาพที่ไม่มีเรื่องเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง ... คุณอาจคบหาเข้ากับใครบางคนได้ดีเอาмаกๆ แต่ถ้าพยายามจะอยู่ด้วยกันกลับอยู่ไม่ยืด”

- **สำนวน the Oedipus complex**
ความหมาย/วิธีใช้ เป็นศัพท์วิชาการทางจิตวิเคราะห์ (psychoanalysis) ซึ่งมี Sigmund Freud เป็นเจ้าสำนัก หมายถึง “ปมความใคร่ที่เกิดขึ้นในจิตใจของผู้เป็นบุตรในบิดาหรือ

มารดาที่เป็นเพศเดียวกับตน ระคนกับความรู้สึกสำนึกผิดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความใคร่ของบุตรชายในมารดา ซึ่งเกิดขึ้นเมื่ออายุราว 4 ขวบ เริ่มจากการคิดว่าตนเองเป็นบิดา เห็นว่าบิดาเป็นคู่แข่งของตน และพยายามจะหาทางขจัดให้พ้นทาง เพื่อจะได้ครอบครองมารดาไว้เป็นของตน”

ที่มา Oedipus เป็นชื่อบุคคลในเทพนิยายกรีก เป็นกษัตริย์แห่งเมือง Thebes โอรสของ Laius กับ Jocasta ราชินีแห่ง Thebes มีคำทำนายเตือน Laius ว่าจะต้องถูกโอรสของตนเองสังหาร Laius จึงเจาะเท้าของทารกให้เชือกมัดไว้ แล้วนำไปปล่อยทิ้งไว้บนเขา ต่อมาพี่เลี้ยงแกะช่วยชีวิตไว้ โดยนำไปถวายเป็นโอรสของ Polybus กษัตริย์แห่ง Corinth ซึ่งให้นามทารกน้อยว่า Oedipus (แปลว่า “เท้าวม”) และชุบเลี้ยงไว้เสมือนหนึ่งเป็นโอรสของตน เมื่อเจริญวัยขึ้น มีเหตุให้สังหารบิดาแล้วอภิเษกสมรสกับมารดาตนเอง โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ต่อมาเมื่อรู้ความจริงเข้าก็เกิดโทมัสและรู้สึกผิด จึงควักลูกตาตนเองออก แล้วสลະบัลลังก์ ต่อมาก็ถูกเนรเทศจากเมือง Thebes ไปในที่สุด

อนึ่ง the Electra complex เป็นชื่อปมลักษณะอย่างเดียวกับ the Oedipus complex แต่ใช้เฉพาะที่เกิดขึ้นในตัวบุตรสาว หมายถึง “ปมความใคร่ที่เกิดขึ้นในจิตใจของบุตรสาวในบิดาของตน ถึงกับคิดร้ายต่อมารดา และพยายามขจัดเสียให้พ้นทาง”

Electra เป็นชื่อบุคคลในเทพนิยายกรีก ธิดาของ Agamemnon กับ Clytemnestra และเป็นพี่สาวของ Orestes เธอได้ชักชวนน้องชายให้สังหาร Clytemnestra กับ Aegisthus ซึ่งเป็นชายชู้ของมารดา เพื่อล้างแค้นให้แก่ Agamemnon ซึ่งถูกมารดาสมคบกับชายชู้ฆ่าตาย

ตัวอย่าง *Freud thought that the Oedipus complex was the most important event of a boy's childhood and had a great effect on*

his subsequent adult life. “พรอยด์คิดว่าปม อีดิปส์เป็นเหตุการณ์สำคัญที่สุดในวัยเด็กของเด็กผู้ชายและมีผลใหญ่หลวงต่อชีวิตในวัยผู้ใหญ่ในเวลาต่อมา”

- **สำนวน a Caesarean/Caesarian operation; a Caesarean/Caesarian section; a Caesarean/Caesarian; a C-section**

ความหมาย/วิธีใช้ “การผ่าท้องทำคลอดทางหน้าท้อง”

ที่มา *Caesarean* หรือ *Caesarian* (ภาษาแบบอเมริกันเขียนเป็น *Cesarean* หรือ *Cesarian*) เป็นรูปคุณศัพท์ของ *Caesar* (หรือ *Cesar*) อันเป็นนามของแม่ทัพและรัฐบุรุษคือ Julius Caesar ซึ่งคลอดออกมาด้วยการผ่าหน้าท้องมารดา คำว่า *Caesar* มาจากคำลาตินว่า *caesus* ซึ่งเป็นรูป *past participle* ของคำกริยา *caedere* “ตัด; ผ่า”

ตัวอย่าง *My two children were both born by Caesarean section.* “ลูกผมทั้งสองคนคลอดโดยการผ่าออกทางหน้าท้อง”

- **สำนวน Queen Anne is dead**

ความหมาย/วิธีใช้ “เขารู้กันมาตั้งนานแล้ว” ใช้พูดถึงข่าวที่ไม่สด ไม่มีอะไรน่าตื่นเต้น เพราะคนส่วนใหญ่รู้กันแล้ว

ที่มา *Queen Anne* เป็นชื่อราชินีแห่งอังกฤษครองราชย์ระหว่างค.ศ. 1702–1714

ตัวอย่าง *Did you say your brother is engaged in July? Yes, and Queen Anne is dead. I knew about their engagement weeks ago.* “คุณบอกว่าพี่ชายคุณจะหมั้นในเดือนกรกฎาคมหรือนั่นไม่ใช่ข่าวใหม่อะไร ผมรู้เรื่องที่เราจะหมั้นเมื่อหลายสัปดาห์ที่แล้ว”

- **สำนวน a maverick**

ความหมาย/วิธีใช้ “คนที่มีความคิดอ่านเป็นอิสระของตนเอง ไม่ยอมยอมกับกลุ่ม ไม่มีใคร

ควบคุมได้”

ที่มา *Maverick* เป็นชื่อวิศวกรซึ่งเป็นเจ้าของคอกปศุสัตว์ในรัฐเท็กซัสของอเมริกา (ค.ศ. 1803–1870) ที่ไม่ตีตราวัวในคอกของตน คำว่า *maverick* เดิมใช้หมายถึงลูกวัวที่ไม่ตีตรา ต่อมาจึงใช้หมายถึงนักคิด ศิลปิน หรือนักการเมืองที่มีวิธีคิดและการประพฤติตัวอันเป็นแบบฉบับของตนเอง และมักจะประสบความสำเร็จด้วย

ตัวอย่าง *Programmers are often thought of as the mavericks of the computer business* “นักเขียนโปรแกรมมักถือกันว่าเป็นผู้มีความคิดอ่านเป็นอิสระของตนเองในธุรกิจคอมพิวเตอร์”

- **สำนวน Uncle Sam**

ความหมาย/วิธีใช้ “ประเทศสหรัฐอเมริกาหรือรัฐบาลสหรัฐอเมริกา”

ที่มา *Uncle Sam* เป็นชื่อที่ใช้เรียกเล่นๆ โดยขยายมาจากอักษรย่อ US (= United States) ซึ่งหมายถึง “สหรัฐอเมริกา” บางทีเขียนเป็นรูปชายรูปร่างสูง มีหนวดยาวสีขาว ใส่หมวกเส้าสูง”

ตัวอย่าง *He owed \$20,000 in tax to Uncle Sam.* “เขาเป็นหนี้ภาษีสหรัฐ 20,000 เหรียญ”

- **สำนวน and Bob's your uncle**

ความหมาย/วิธีใช้ “ทุกอย่างก็จะเรียบร้อยเอง (หากเป็นไปตามครรลอง)”

ที่มา เชื่อกันว่าสำนวนนี้น่าจะมาจากเหตุการณ์ที่ Arthur James Balfour ได้รับตำแหน่งสูงทางการเมืองอย่างรวดเร็วทั้งที่อายุยังน้อย แต่เพราะเป็นหลานชายของ Bob (อันเป็น nickname ของ Robert) ซึ่งในที่นี้หมายถึง Lord Robert Salisbury นายกรัฐมนตรีของอังกฤษในช่วงปลายศตวรรษที่ 19

ตัวอย่าง *It's quite simple, really. Turn this knob to the right, then this other knob to the right, press the red button, switch*

on—and Bob’s your uncle. “[เครื่องนี้] ใช้ง่ายจริงๆ หมุนปุ่มนี้ไปทางขวา แล้วหมุนอีกปุ่มไปทางขวา กดปุ่มสีแดง เปิดสวิตช์ แล้วทุกอย่างก็จะเรียบร้อยเอง”

□ **สำนวน to out-Herod Herod**

ความหมาย/วิธีใช้ “เหยียมนิ่งกว่าจอมเหยียมนิ่ง”

ที่มา Herod เป็นชื่อกษัตริย์ในคัมภีร์ไบเบิล ผู้ปกครองปาเลสไตน์ เมื่อพระเยซูประสูติ กษัตริย์องค์นี้สั่งฆ่าเด็กทุกคนในเมือง Bethlehem และบริเวณใกล้เคียง ที่มีอายุ 2 ขวบลงมา

ตัวอย่าง *His refusal to allow his former wife to visit her two children is an act he should be thoroughly ashamed of; he seems determined to out-Herod Herod .*
“การที่เขาไม่ยอมให้ภรรยาเก่าเยี่ยมลูกสองคน เป็นการกระทำที่เขาควรจะต้องละอายใจอย่างยิ่ง ดูเหมือนว่าเขาปากใจที่จะเป็นคนเหยียมนิ่งกว่าจอมเหยียมนิ่งเสียอีก”

□ **สำนวน not to know someone from Adam**

ความหมาย/วิธีใช้ “ไม่รู้จักเลยว่าเป็นใคร”

ที่มา Adam เป็นชื่อมนุษย์ผู้ชายคนแรกตามคัมภีร์ไบเบิล จึงใช้หมายถึงคนที่เราไม่อาจรู้จักได้เลย

ตัวอย่าง *He spoke to her in a friendly way, but she didn’t know him from Adam.*
“เขาพูดกับเธออย่างเป็นมิตร แต่เธอก็ไม่รู้จักเขาเลย”

□ **สำนวน the patience of Job**

ความหมาย/วิธีใช้ “มีความอดทนที่ไม่มีขีดจำกัด”

ที่มา Job เป็นชื่อบุคคลในคัมภีร์ไบเบิล เป็นผู้ที่ผ่านความทุกข์ยากมากมายด้วยความอดทน แต่ก็มีศรัทธาในพระเจ้าอย่างมั่นคง

ตัวอย่าง *He tells the same boring stories every night—you’ll need the patience of*

Job if you’re going on holiday with him.
“เขาจะเล่าเรื่องที่น่าเบื่อเดิมๆ นั้นทุกคืน คุณต้องมีความอดทนชนิดไม่มีขีดจำกัดหากจะเดินทางไปเที่ยวกับเขา”

□ **สำนวน waiting for Godot**

ความหมาย/วิธีใช้ “รอคอยตลอดไป” (เพราะ Godot ไม่มีวันมา)

ที่มา *Waiting for Godot* เป็นชื่อบทละครของ Samuel Becket เดิมแต่งเป็นภาษาฝรั่งเศส เมื่อ ค.ศ. 1952 ต่อมาผู้แต่งแปลเป็นภาษาอังกฤษ เป็นละครเวทีที่มีผู้นิยมมากที่สุดเรื่องหนึ่งในหลายสิบปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอังกฤษและอเมริกา เป็นเรื่องราวของชาย 2 คน ชื่อ Vladimir และ Estragon ที่คอยชายคนที่สามชื่อ Godot ในระหว่างเวลาอันยาวนานที่คอยอยู่ ทั้งสองก็สนทนากันเรื่องปัญหาต่างๆ ในชีวิตของตน แต่ Godot ก็ไม่โผล่มาเลย ละครเรื่องนี้สื่อเป็นนัยว่าชีวิตนี้ไร้ความหมาย และมีแต่ความทุกข์ยาก

ตัวอย่าง *To most people, waiting to win the lottery jackpot is like waiting for Godot.*
“สำหรับคนส่วนใหญ่ การรอถูกรางวัลแจ็กพ็อตของล็อตเตอรี่ก็คือรอตลอดไป” (=ไม่มีวันถูกรางวัล)

.....

หนังสืออ้างอิง

- Cornog, Mary Wood. 1994. *Merriam Webster's Vocabulary Builder*. Springfield, MA: Merriam-Webster, Incorporated.
- Cowie, A. P., R. Mackin and I. R. McCaig. 1983. *Oxford Dictionary of Current Idiomatic English*. Vol. 2: Phrases, Clause and Sentence Idioms. Oxford: Oxford University Press.
- Crystal, David. 2003. *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. 5th ed. Oxford: Blackwell Publishing.
- . 2003. *The Cambridge Encyclopedia of the English Language*. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press.
- Fromkin, Victoria, Robert Rodman and Nina Hyams. 2003. *An Introduction to Language*. 7th ed. Boston: Thomson-Heinle.
- Gulland, Daphne M. and David G. Hinds-Howell. 1986. *The Penguin Dictionary of English Idioms*. Harmondsworth: Penguin Books Ltd.
- Knowles, Elizabeth (ed.). 2003. *The Concise Oxford Dictionary of Phrase and Fable*. Oxford: Oxford University Press.
- Kreidler, Charles W. 1998. *Introducing English Semantics*. London: Routledge.
- Long, Thomas Hill (ed.). 1979. *Longman Dictionary of English Idioms*. Harlow: Longman.
- Lyons, John. 1968. *Introduction to Theoretical Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- . 1995. *Linguistic Semantics: An Introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- McArthur, Tom (ed.). 1992. *The Oxford Companion to the English Language*. Oxford: Oxford University Press.
- Moon, Rosamund (ed.). 1995. *Collins COBUILD Dictionary of Idioms*. London: HarperCollins.
- Seidl, Jennifer and W. McMordie. 1988. *English Idioms*. 5th ed. Oxford: Oxford University Press.
- Stern, Karen (ed.). 1998. *Longman Idioms Dictionary*. Harlow: Longman.
- Terban, Marvin. 1996 [1998]. *Scholastic Dictionary of Idioms*. New York: Scholastic Reference.
- Walter, Elizabeth (ed.). 1998. *Cambridge International Dictionary of Idioms*. Cambridge: Cambridge University Press.

